

تحلیل نقش مبلمان شهری در طراحی فضای مکت و خوانایی شهرها

رضا سلطان ملکی*؛ مجید سنایی

۱- دانشجوی ارشد مدیریت شهری دانشگاه غیرانتفاعی کمال الملک، rsoltanmaleki@yahoo.com

۲- مدرس گروه مدیریت شهری دانشگاه غیرانتفاعی کمال الملک، majid.sanaei@yahoo.com

چکیده:

شهر کلتی یکپارچه است که به واسطه ماهیت پیچیده ساکنانش ، باید شرایط مناسب برای پاسخ دهی به همه ابعاد را داشته و در اصطلاح پاسخده باشد. در این راستا بهتر است تا مدیران، برنامه ریزان و طراحان شهری در زمان ساخت و ارائه طرح جهت ساخت و تجهیز بخش های مختلف شهر ، به ابعاد مختلف مادی و معنوی آن توجه نمایند. مبلمان شهری یکی از مهمترین اجزای فضای شهری است که در کنار نقش اولیه خود یعنی رفع نیازهای خیابانی شهروندان همچون استراحت، محافظت در مقابل خطرات ناشی از سواره رو ، نظافت و ... عملکرد دیگری همچون تامین فضاهای جذاب و مکت را به دنبال داشته و در عین حال راهنمای مسیر شهروندان بوده و شهری خوانا را ایجاد نماید. از اینرو این پژوهش با هدف تحلیل عملکرد مبلمان شهری در طراحی فضای مکت و خوانایی شهر صورت گرفته است. این تحقیق از نوع بنیادی و به لحاظ روش در گروه پژوهش های توصیفی و اسنادی قرار دارد. نتایج حاصل از پژوهش حاکی از آن است که طراحی عناصر مبلمان شهری بر مبنای نیاز سنجی از شهروندان در زمینه های فرهنگی و اجتماعی شهرها می تواند علاوه بر تامین خواست های اولیه شهروندان مبنی بر اموری همچون استراحت، نظافت سطح شهر و ... توسط عناصر مبلمان ، به عنوان عاملی برای جذب شهروندان و مکت در بخش هایی از شهر عمل نموده و همچنین به عنوان نشانه هایی در سطح شهر خوانایی فضای شهر را به همراه داشته باشد.

واژه های کلیدی: طراحی شهری، مبلمان شهری ، فضای مکت ، خوانایی شهر.

۱- مقدمه

رشد شتابان شهرنشینی و افزایش جمعیت در آنها از یک سو و رشد کالبدی بی قواره ای که به دنبال این افزایش جمعیت در کلان های شهری ایجاد می گردد از سوی دیگر نیازمند ایجاد عناصری در سطح معابر وکل فضای شهر می باشد. تا بتواند به نوعی خستگی ناشی از کار روزانه شهروندان را کاسته و احساس هویت محله ای و شهری را در آنها تقویت کند. در جهت رسیدن به این امر تغییرات کالبدی فرهنگی فضای شهر که معرف سیمای و مورفولوژی هر شهر می باشد حائز اهمیت است. در بررسی فضای شهر که محل تجمع کالبد و فعالیت شهری است، منظر شهری جایگاه خاصی دارد که خود از اجزاء مختلفی تشکیل شده است که هریک از این اجزاء که از جمله: توپوگرافی، نمای ساختمان ها، خیابان ها و شبکه گذرگاهی، تابلوهای اطلاع رسانی، فضای سبز، مبلمان شهری، ونوپردازی و مصالح ساختمانی و... می تواند نقش تعیین کننده ای در تقویت روحیه شهروندان و عاملی در جهت تداوم حیات شهر داشته باشد. در میان این اجزاء وسازندها، سازند اصلی که در منظر شهری اهمیت به سزایی دارد و در اجرای این هدف نقش مهمی ایفا می کند مبلمان شهری است. مبلمان شهری از جمله عناصر سازنده فضای شهری محسوب می شود که کمیت و کیفیت وزیایی وراحتی، دوام و محل استقرار آن نقش بسیار مهمی در دستیابی به شهری زیبا و سالم دارد، شهری که در آن شهروندان احساس آسایش بنمایند و حضور در آن را به نشستن در خانه ترجیح دهند. (زنگی آبادی، ۱۳۸۳: ۳) شهر یک اثر هنری بزرگ است که آفرینندگانی به وسعت خود و به تعداد جمعیتش دارد. « هدف غایی یک شهر ایجاد محیطی خلاق و پرونده برای مردمی است که در آن زندگی می کنند»، چنین محیطی با گوناگونی بسیار، آزادی